

LITERATURA

Topografies (íntimes) de la segregació

El dol per les pèrdues, que fa créixer el distanciament entre els Swart, i l'incompliment d'una promesa antiga marquen la vida d'aquesta família de blancs sud-africans al llarg de quatre dècades en què es lluita per enterrar l'apartheid. A *La promesa* Damon Galgut descriu les topografies d'una segregació que erma la terra i encara més les persones.

JOSEP GRAS

Només les quatre morts, amb les corresponents cerimònies fúnebres que les acompanyen —cadascuna de les quals és l'element principal de les quatre parts en què s'estructura aquesta novel·la—, aconseguen que els parents propers i aquells altres disseminats al llarg del territori es retrobin durant uns dies al voltant del difunt o difunta per “celebrar-ne” el seu traspàs. No són, doncs, encontres llargament esperats pels membres dels Swart, la família de blancs sud-africans

que viu en una granja dels afores de Pretòria, adaptats no sense dificultat als nous canvis polítics del país, sinó situacions que revifien els conflictes latents d'ordre religiós i moral o simplement personals que existeixen entre ells.

El primer decés, el de la mare —a qui un càncer sever l'ha foragitat d'aquest món massa aviat, quan encara era el pal de pallar que podia mantenir vius uns fràgils lligams afectius entre els seus tres fills— ja posa de manifest les desavinences profundes que hi ha en el si de la família. Els Swart han viscut acomodats a un règim que discriminava cruelment la població negra, perpetuant la segregació a tots els nivells durant gairebé quaranta anys. Però l'apartheid de l'exterior, que a l'inici de *La promesa*, a mitjan anys vuitanta, té els dies comptats —si més no oficialment, ja que a partir de 1989 i sota la presidència de Frederik de Klerk es comencen a dur a terme accions significatives per abolir-lo— no farà sinó agreujar-se a l'interior del nucli familiar.

Les relacions entre els fills, l'Amor, l'Anton i l'Astrid, es deterioren, i també les d'ells amb el pare, que no es mostra gaire predisposat a comprendre les diferències importants que els separen, i encara menys a tolerar el comportament hostil dels dos primers descendents. Per diferents raons, ni la filla petita Amor ni l'Anton, el germà, no encaixen en la vida aparentment ordenada i jeràrquica dels Swart. Cada sepeli que es produeix

Damon Galgut

—el segon és segurament el més decisiu— fa aflorar ressentiments i ferides que amb el temps, lluny de cicatritzar, romanen obertes i més lacerants que mai. El dol per les pèrdues que han trasbalsat, al llarg de les quatre dècades en què transcorre aquesta història, la precarietat sentimental del clan blanc cada cop més minvat, fa avançar el relat que Damon Galgut (Pretòria, 1963) construeix des d'una mirada sarcàstica, darrere de la qual hi ha probablement un amarg escepticisme o decepció carregada de retrets. Bé, el dol i una altra cosa, intangible a primera vista, però persistent en la memòria: una promesa que es va fer antigament i que no s'ha complert.

Galgut —que amb aquest títol va guanyar el Booker el 2021, el primer que es tradueix al català d'una obra que ja compta amb nou novel·les— narra *La promesa* des d'una rotunda posició omniscient, que li permet gairebé “jugar” amb el destí dels seus personatges, tractant-los

amb desdeny i fins i tot commiseració. No tots: només l'Amor es mereix, si ho podem dir així, la gràcia redemptora de l'escriptor, i la Salome, la minyona negra de la casa, que com a víctima ja quedava exonerada des de bon principi de qualsevol culpabilitat en el llarg litigi entre ambdues comunitats racials.

La prosa de l'autor troba, però, un encertat contrapunt en l'ús del punt de vista canviant. Galgot cedeix sovint la veu narrativa als personatges —majoritàriament en fragments curts—, perquè siguin ells mateixos que s'expliquin a través dels seus pensaments, sentiments i opinions, tant les callades com les expressades a escala externa, adoptant sobretot la primera persona del singular però també la segona, com si els parlés la seva consciència: "Què ha canviat, Amor? No són les branques ennegrides, ni les roques, ni el paisatge. No, ets tu qui ha canviat, els ulls amb què t'ho miro". Aquesta alternança dona vitalitat

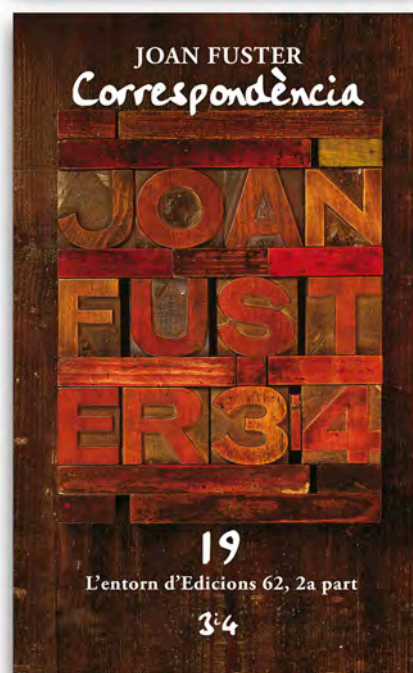
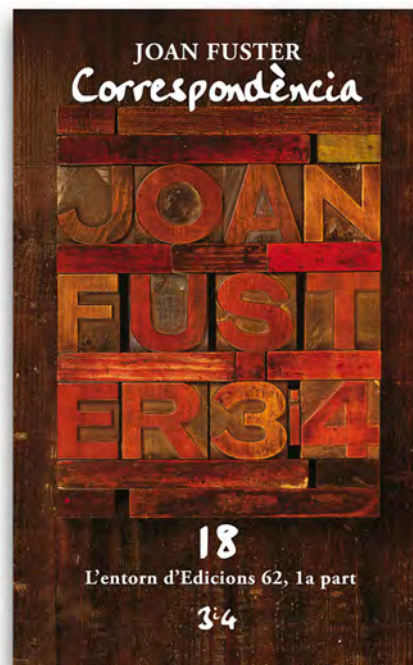
a un relat que, en molts moments, adquireix un to tragicòmic (reforçat per les abundants digressions de l'autor) que subratlla el patetisme, malgrat el llegat de sofriment al qual s'enfronta literàriament Galgot, dels protagonistes d'aquesta magnífica novel·la.

La promesa

DAMON GALGUT

Traducció d'Àfrica Rubiés Mirabet
Editorial Les Hores
Barcelona, 2022
320 pàgines

CORRESPONDÈNCIA

18 i 19: L'entorn d'Edicions 62

de JOAN FUSTER

Edició a cura de Teresa Muñoz Lloret

NOVETATS 3i4

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a

Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual en

www.tresiquatre.cat